

Judikatūras krājums

Lieta T-692/15

HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH
pret
Eiropas Savienības Padomi

Kopējā ārpolitika un drošības politika – Ierobežojoši pasākumi pret Irānu kodolieroču izplatīšanas novēršanai – Līdzekļu iesaldēšana – Pienākums norādīt pamatojumu – Ārpuslīgumiskā atbildība – Pietiekami būtisks tiesību normas, ar kuru privātpersonām piešķir tiesības, pārkāpums

Kopsavilkums – Vispārējās tiesas (trešā palāta) 2017. gada 13. decembra spriedums

1. *Ārpuslīgumiskā atbildība — Nosacījumi — Prettiesiskums — Kaitējums — Cēloņsakarība — Pierādīšanas pienākums*
2. *Ārpuslīgumiskā atbildība — Nosacījumi — Prettiesiskums — Iestāžu rīcības tiesiskuma vērtējums — Līdzekļu iesaldēšanas pasākumi — Saimnieciskās darbības subjekta, kuram piemērots individuāls ierobežojošs pasākums, celta prasība par zaudējumu atlīdzību — Kritēriji*
(LES 21. pants; LESD 215. panta 2. punkts)
3. *Ārpuslīgumiskā atbildība — Nosacījumi — Pietiekami būtisks tiesību normas, ar kuru privātpersonām piešķir tiesības, pārkāpums — Pierādīšanas kārtība — Viena vai vairāku Padomes aktu, kuri ir pamatā prasītāja norādītajam kaitējumam, atcelšana, tostarp ar Vispārējās tiesas spriedumu, kurš pasludināts pirms prasības par kaitējuma atlīdzību celšanas — Neapstrīdamu pierādījumu neesamība*
4. *Ārpuslīgumiskā atbildība — Nosacījumi — Pierādīšanas kārtība — Iestādes iespēja norādīt visu atbilstošu informāciju, kas radusies laikā pirms pret to celtās prasības par zaudējumu atlīdzību — To elementu neiedarbiguma neesamība, ko līdzekļu iesaldēšanas pasākumu noteikusi iestāde iesniegusi prasības par zaudējumu atlīdzību ietvaros*
(LES 24. panta 1. punkta pirmā daļa; LESD 215. panta 2. punkts)
5. *Kopējā ārpolitika un drošības politika — Ierobežojoši pasākumi pret Irānu — Tādu personu, vienību vai struktūru līdzekļu iesaldēšana, kuras Padome ir apzinājusi kā tādas, kas piedalās kodolieroču izplatīšanā — Pienākums šo pasākumu attiecināt uz vienībām, kas pieder vai kuras kontrolē šāda vienība — Piederošas vai kontrolē esošas struktūras statuss — Padomes veikts novērtējums katrā atsevišķā gadījumā — Kritēriji*
(Padomes Regulas Nr. 668/2010 un Nr. 961/2010)
6. *Eiropas Savienības tiesības — Principi — Tiesības uz aizstāvību — Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā — Ierobežojoši pasākumi pret Irānu — Kodolieroču izplatīšanā iesaistīto vai tai atbalstu sniežošo personu, organizāciju vai struktūru līdzekļu iesaldēšana — Pienākums norādīt pieņemtos lēmumus pamatojošos individuālos un īpašos iemeslus — Piemērojamība*

7. *Ārpuslīgumiskā atbildība — Nosacījumi — Prettiesiskums — Nepietiekams reglamentējoša akta pamatojums — Izslēgšana*

(LESD 340. panta otrā daļa)

1. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 29.–31. punktu)

2. Tāds individuāls ierobežojošs pasākums, kura objekts var būt nevalstiska struktūra, kā līdzekļu iesaldēšana pats par sevi ir nevis Padomes patstāvīgs akts, kas kā kriminālsods vai administratīvais sods tiek vērsti pret šo struktūru, bet gan nepieciešams pasākums LESD 215. panta 2. punkta izpratnē kopējās ārpolitikas un drošības politikas īstenošanai, kas ir vēsta uz to, lai ļautu Savienībai pakāpeniski nonākt pie konkrēta rezultāta, ko tā vēlas sasniegt starptautiskajās attiecībās, proti, aplūkojamajā gadījumā – izbeigt Irānas Islāma Republikas kodolieroču izplatīšanas darbības. Turklāt plašākais mērķis uzturēt mieru un starptautisko drošību saskaņā ar LES 21. pantā nostiprinātajiem Savienības ārējās darbības mērķiem var attaisnot pat ievērojamas negatīvas sekas atsevišķiem saimnieciskās darbības veicējiem, kas tiek radītas ar lēmumiem par Savienības pieņemto aktu īstenošanu nolūkā sasniegt šo pamatmērķi.

Tādējādi, izvērtējot konkrētās iestādes rīcību, Vispārējai tiesai, kad tā izskata saimnieciskās darbības subjekta celtu prasību par kaitējuma atlīdzību, tostarp ņemot vērā LESD 215. panta 2. punkta noteikumus, ir jāņem vērā arī šis Savienības ārpolitikas pamatmērķis, ja vien šis saimnieciskās darbības veicējs nepierāda, ka Padome acīmredzami un neattaisnojami nav veikusi savus obligātos pienākumus vai tādā pašā veidā ir pārkāpusi Savienības atzītas pamattiesības.

(skat. 44.–46. punktu)

3. Viena vai vairāku Padomes aktu, kuri ir pamatā prasītāja norādītajam kaitējumam, iespējamā atcelšana, pat ja tā būtu notikusi ar Vispārējās tiesas spriedumu, kas būtu pasludināts pirms prasības par kaitējuma atlīdzību celšanas, nav neatspēkojams pietiekami būtiska šīs iestādes veikta pārkāpuma pierādījums, kas *ipso jure* ļautu konstatēt Savienības atbildību.

(skat. 48. punktu)

4. Atšķirībā no prasības atcelt tiesību aktu – prasība par ārpuslīgumisko atbildību var tikt celta piecu gadu laikā pēc notikuma, kas ir konkrētā kaitējuma pamatā. Līdz ar to iestāde, par kuras ārpuslīgumisko atbildību ir runa, savai attaisnošanai principā ir tiesīga norādīt visu atbilstošo informāciju, kas radusies laikā pirms pret to iesniegtās prasības par kaitējuma atlīdzību celšanas iepriekš minētajā termiņā, kamēr prasītājs ir tiesīgs pierādīt ciestā kaitējuma apmēru un būtiskumu, izmantojot pierādījumus par laiku pēc tās.

Attiecībā uz iestādes iespēju savas rīcības attaisnošanai norādīt visu atbilstošo informāciju, kas radusies laikā pirms pret to iesniegtās prasības par kaitējuma atlīdzību celšanas, jāprecizē, ka tā ir domāta piekritīgās tiesas nepieciešamībai sacikstes principa ietvaros noskaidrot konkrēto lietas dalībnieku apgalvoto faktu atbilstību un būtiskumu, izlemjot par iespējamo Savienības ārpuslīgumisko atbildību. Šāda iespēja it īpaši ir pamatota tādā Savienības darbības jomā kā kopējā ārpolitikas un drošības politika (KĀDP), kas tās mērķu un satura dēļ ir pakļauta Līgumos īpaši paredzētiem noteikumiem un procedūrām (skat. LES 24. panta 1. punkta otro daļu), kas tostarp ir vēstas uz to, lai attiecīgā gadījumā ņemtu vērā tās faktiskās un juridiskās situācijas attīstību laika gaitā, kas ir Savienības starptautiskās darbības priekšmets. Šajā ziņā, ja prasības par kaitējuma atlīdzību ietvaros konkrētās iestādes – kad tā, pamatojoties uz saskaņā ar LES V sadaļas 2. nodaļu pieņemtu lēmumu, ir veikusi līdzekļu iesaldēšanas pasākumus atbilstoši LESD 215. panta 2. punktam –, iesniegtā informācija tiktu

atzīta par neefektīvu, tas novestu pie tā, ka tiktu nopietni kavēta efektīva to kompetenču īstenošana, kuras Līgumos Savienības iestādēm ir paredzētas KĀDP jomā, šīs politikas īstenošanas atbalstīšanai paredzot, ka tās ir tiesīgas noteikt nepieciešamos ierobežojošos pasākumus.

(skat. 49.–51. punktu)

5. Izvērtējot kāda ierobežojoša pasākuma tiesiskumu, sabiedrības, kas ir “piederoša citai vienībai vai tās kontrolēta”, jēdziens raksturo situāciju, kad fiziskā vai juridiskā persona, kura ir iesaistīta konkrētās valsts kodolieroču izplatīšanas darbībās, ir spējīga ietekmēt cita uzņēmuma, ar kuru tai ir darījumu attiecības, saimnieciskos lēmumus, pat ja starp abām šīm ekonomiskajām vienībām nepastāv nekādas juridiskas īpašumtiesības vai dalība pamatkapitālā. Šajā ziņā vienības, kas “pieder vai kuru kontrolē”, statuss Padomei ir jāizvērtē katrā atsevišķā gadījumā, tostarp atkarībā no attiecīgās piederības pakāpes vai attiecīgās kontroles intensitātes, jo šajā ziņā šai iestādei ir zināma novērtējuma brīvība.

(skat. 56. un 57. punktu)

6. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 75.–78. punktu)

7. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 88. punktu)